

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

1-betűs sor egy sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. ■
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, január 22.

Mai számunk főbb közleményei:

- Eredménytelen pártközi értekezlet.
- Magyar flu Egyiptom minisztere.
- Elégedetlen katonatisztek.
- A gyilkos asszony póra.
- Szünőráig, vagy szerelem nélkül nincs házasság.
- Aktuális emberek.
- Fekete nő és fehér férfi házassága.
- Kémkedő tisztek a bécsi arzenálban.
- Tarkaságok.

Berendezkedés.

Arad, január 21.

Kenetes panaszok fölajdulhatnak azon, hogy ime, a nagy veszedelem idején se értenek egyet a magyarok, — s ami történt, annak mégis meg kellett történni. A pártközi konferencián nem sikerült a Khuen-Héderváry kormányral szemben egységes eljárást biztosítani; a parlamenti pártok ezentul továbbra is külön-külön gyűlölik részint Khuent, részint egymást. Hogy melyiket jobban, az a pártközi értekezleten nem döntött el.

A bajok közül, melyeket a többség nélkül való kormány az ország nyakára zudított, a legnagyobbak egyike lett volna, ha föltámasztja a koalíciót, vagy akárminő formáját annak. A szövetkezést, amely egyebet nem akar, mint a hatalmat megteremteni, biztosítani, s mihelyt az meg van, összemarakodni rajta. A mig megkapják, oldalt rakják az elvbéli nézeteltérést, a személyes gyűlölséget, s

mihelyt benne ülnek, mindenik kevésnek találja a maga helyét. Ez a társasulás már pillanatnyi célok elérésére se alkalmas, annál kevésbé arra, hogy állandó politikai rendszernek alapja legyen.

Az új kormány helyzetét ez nem sokban változtatja. Hogy a parlament egyes részei indemnitással szavaznak bizalmatlanságot neki, mások meg indemnitás nélkül teszik azt, körülbelül csak nüanszbeli különbség. Ha meg is kapná az indemnitást, — ami ma már erősen valószínűtlen, — akkor is az ezt követő leszavaztatás után a kormánynak nem marad egyéb hátra, mint hogy a Házat elnapoltassa, azután pedig föloszlattassa. Az időköz, a mely az utóbbi kettőt elválasztja, arra való, hogy „berendezkedjék a választásokra.”

Ami tehát a képviselőházban hétfőtől kezdve történni fog, az szinte előrelátható formáság, amely színeiben, részleteiben, izgató jeleneteiben másféle lehet, mint aminőnek várják, de azok a lényegét nem változtatják. A fontos, ami azután történni fog, úgy a kormány részéről, mint a pártok cselekvéseiben s a mi úgy látszik, hosszú időt vesz el ennek az esztendőnek hónapjaiból: ez az a bizonyos berendezkedés.

Kik csinálják ezt ügyetlenebbül, a kormány-e, vagy a pártok, — a jövő dönti el, de ma is mintha versenyeznének a balkezűségben. A kor-

mány új főispánokat nevel, hogy ezzel szerezzon többséget. Nos, a főispánok egymagukban bajosan lesznek képesek erre a csodára. Még ha népszerűbb is lenne Hédervárynak rapszódikus programja, s ha a kormány nem jelentené a nemzeti akarattal szembe állott királyi hatalmat: egy-két hónap alatt ez talán nem válhatik annyira a választók vérévé, hogy az százezreket tudjon hódítani. Az utóbbi idők arról tettek tanuságot, hogy a választók hódításában többet tehetnek a szónokok, az ügyes agitálók, mint a főispánok. S lehet, hogy a berendezkedésnek más eszközei is lesznek, de azok mindenhatóságához is csalóka reményt lehet fűzni.

S hogy van berendezkedve a két függetlenségi párt a választásokra? Az első, ami velük jár, a csalódás fájdalmat okozó érzése. A választók kezükbe adták az ország sorsát, s ők nem tudták okosan intézni. Ami tőlük függött, csak elrontották. Nemcsak, hogy a fogadkozásait nem tudták beváltani, de rosszabbá tették a helyzetet, mint a minő volt. S miután kiesett kezükből a döntő hatalom, most újra a választók elé állanak: szerezzék meg még egyszer a kezükbe. Lengő szónoklatok akárminő szépitik, meglehetősen ügyefogyott szerep ez, amely nem alkalmas a választók rokonszenvének megszerzésére.

A pártközi béke ezen nem változtatott volna. A pártok megegyezése

Az Erzsébet királyné-muzeum.

A magyar nemzet hálás kegyelele jeléül összegyűjtötte a Genfben meggyilkolt Erzsébet királyné emléktárgyait s a budavári királyi palotában három nagy teremben helyezte el. Az emléktárgyak előbb a Nemzeti Múzeum régi-ségtárában voltak, csak miután az ujonnan épült várpalota elkészült, vitték ide az emléktárgyakat.

Az Erzsébet királyné-emlékmúzeum 1908. évi január hó 15-én nyit meg. Szalay Imre, a magyar Nemzeti Múzeum igazgatója érdekes könyvet írt a múzeumból, mely magasabb színvonalon áll, mint a rendes katalogusok. Ebből megtudjuk, hogy őfelsége a budai várpalota meghatározott helyiségeit szentelte az Erzsébet királyné-emlékmúzeumnak, s elrendelte, hogy ezen múzeum kezelési költségeinek fedezésére egy bizonyos összeg — az udvartartás költségeinek terhére — utaltassék ki a magyar Nemzeti Múzeumnak.

Az emléktárgyakat a királyi ház tagjain kívül mágnás családok, a felséges asszony udvarhölgyei — különösen Ferenczy Ida, e magas műveltségű társalkodónő — továbbá magánosok, egyesületek, iskolák igazgatóságai, szerzetes rendek adták össze, hogy a felséges asszony emléke az idők végtelenségéig nemes emberszeretetével, lelki nagyságával, mellyel a szenvedések elviselésében magas példát

nyújtott, türelemre, megnyugvásra tanítsa a nőket.

A múzeum-terembe lépve jobbra magas piedesztálon Erzsébet királyné életnagyságu szobrának gipsz öntvénye áll. Meghatottan nézem e hófehér, gyönyörű szobor alakot, valami tulvilági hangulat van a múzeum-terem levegőjében, mintha nem a hatalmas királyné, hanem a boldogtalan asszony magasán érző finom szelleme adná ezt a hangulatot, mintha az arc megelevenedne s a szemek szomorú merevességgel révednének az emléktárgyakon. Kevés van itt a nagy hatalom jelvényeiből, csak az országos és családi nagy események emlékére veretett érmék s a vármegyék hódolatának jeléül küldött dísz tárgyak, albumok, — a többi mind a művészet s az otthon világából hozott tárgyak. Az otthon — az édes családi tűzhely — melynek nyugalmból emberfeletti fájdalom üzte ki őt, az élet rejtélyes tragikuma, mely egyformán lesújt a koronás főre éppen úgy, mint a kunyhók lakójára. Pedig az összehalmozott tárgyak minden darabja arról beszél, hogy egyszerű meleg otthon körében ez a csuda szép asszony nagyon boldog tudott volna lenni.

Az ő fejére a sors királyi hatalom koronáját tette, szívére pedig tövis-koronát font. A vérző szív nyomait mintha látná az ember — amint bolyongva utján, átvezet egész a genfi tó partjára, ahol egy gonosztevő törével leszúrta őt...

Itt van üvegszekrényben a felselyem fe-

lete kabátka, csipkével, himzéssel díszítve, melyet 1898. szeptember 10-én a végzetes rappon viselt. A kabátka bal felén, a gyilkos tőrrel át van szurva. Itt van a királyné arcképe, fekete-bársony keretben. A fénykép körül száritott rózsák, melyek Genfben, a királyné szivép pihentek s ott hervadtak el.

Királyi ajándékokhoz méltó tárgyak kötik le a figyelmet tovább, melyek között legértékesebb darab egy magas ezüstszekrény, melyben az országos küldöttség Erzsébet királyné koronázási ajándékát, az 50000 darab aranyat Budán 1867. június 10-én átnyújtotta. A szekrény négy sarkán Mária királynénk, Adelheid Géza vezér hitvese, magyarországi szent Erzsébet és Mária Terézia királynénk szobrai állanak.

A királyné, hogy a magyar nyelvben gyakorolja magát, különféle elbeszéléseket, történelmi és szépirodalmi tárgyú cikkeket fordított magyarra. Ferenczy Ida kegyelele számos ily munkát őrzött meg az utókor számára, amely meghatva fog meggyőződni azon kitartó szorgalomról, amelylyel a felejtethetetlen emlékü királyné a magyar nyelvben gyakorolta magát, amelyet rövid pár év alatt el is sajátított. Hogy a magyar irály szépségeit tökéletesen el-sajátíthassa, Eötvös József bárót kérte fel a felséges asszony arra, hogy leveleit kijavítsa. Megható az a szerénysége a királynénak, mellyel Eötvös báróhoz az első kijavítandó levelét intézte:

meghazudtolta volna az egyetlen ürügyet, amelylyel még a választók elé állhatnak. Hogy a kudarnak az elfeladással járó szövetkezés volt az oka s mihelyt egy párt maga megkapja a többséget, mindjárt jobban meg tudnak küzdeni a bécsi akarral. Ezért nem állapodhattak meg az új kormányval szemben s ezért fognak az új választásokon egymás ellen is küzdeni.

Erején túl vállalkozó kormány és erejét vesztett pártok: melyik lesz a győztes? Talán egyik se. Ha a választások mérlege el is billen, a zavarossá borult helyzet azzal nem lesz tisztázva. Új pártalakulásoknak kell következni, őszintéknek és a valósággal számítóknak, hogy a mai romlott rendszert az eleven, alkotó élet levegője váltsa fel.

Az új kereskedelmi miniszter Aradhoz. Hieronymi Károly magyar királyi kereskedelmi miniszter ma arról értesítette a város közönségét, hogy a király őt kereskedelmi miniszterre nevezte ki és ő elfoglalta hivatalát. Kéri a várost, hogy őt működésében támogassa.

A horvát bán állása. Felhivatalosan jelentik: Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök ma délelőtt 11 órakor fogadta Rauch báró horvát bán látogatását, aki a miniszterelnök rendelkezésére bocsátotta állását. Khuen-Héderváry gróf erre megkérte a bánt, hogy állását tartsa meg továbbra is. A Horvátországban követendő politikai kérdéseket most nem lehetett behatóan megvitatni, mert ez időszerint a miniszterelnök legfőbb gondja Magyarország politikai érdekeinek konszolidálására irányul. A miniszterelnök azonban kifejezte azon óhaját, hogy annak idején a kibontakozási lehetőségeket Rauch báróval egyetértve tehessen megfontolás tárgyává. Rauch báró hétfőig marad Budapesten, mely idő alatt ismételen föl fogja keresni a miniszterelnököt. A bán hétfőn jelen lesz a főrendiház ülésén is.

„Kedves báró! Fogadja őszinte köszönetem azon szivességeért, melylyel azon unalmas föladatot, hogy velem levelezésbe lépjen magára vállalta. Tudván, mily korlátozt és drága önnek ideje, alig mertem e szerénytelen kérést önhöz intézni, kivált, mert magyar irályom még igen gyenge és sok igazítani való lesz leveleimen. Számítok tehát elnézésére — előre érülvén az élvezetnek, melyet az önrel való levelezés nyújtani fog. Remélem, ön igen szigorú lesz s leveleimet kezdettől-végig kijavítva, nekem vissza fogja küldeni, mivel legforróbb óhajásaim közé tartozik a vágy, hogy minél inkább elsajátíthatnám gyönyörű nyelvünk minden szépségeit. Mint Andrassy gróftól hallottam, ön most svájci fürdőbe ment; bárcsak az élesztő levegő s a jótévő nyugalom a szép vidéken tökéletesen helyreállítana gyenge egészségét, mely a lefolyt hónapok fáradságai által sokat szenvedett. Szívvel kívánom, hogy önnek szebb ideje lenne, mint nekünk itt, hol folyvaat esik s a sűrű köd alig látatja a hegyeket.

De amint észreveszem, levelem már eléggé hosszú, nem akarok mindjárt először visszaélni türelmével, sietek tehát befejezni e sorokat, melyekhez még őszinte üdvözlését csatolja háladatos tanítványa

Ischl, 1867. Aug. 4.

Erzsébet.

A levél mellett fekszik Eötvös bárónak sajátkezűleg irt javítása. Nagyon édekesek Eötvös báró levelei is, melyekkel a felséges asszonynak válaszol; nagyérdékű politikai vonatkozásokat is találunk bennük, mivel a felséges asszony levelei komoly tartalmukkal ez

Eredménytelen pártközi értekezlet.

A kormány és a pártok készülődései a hétfői ülésre.

Távirati tudósítás.

Arad, január 21.

Az összes parlamenti pártok vezetői ma értekezletre gyűltek össze, hogy a Khuen-kormány bemutatkozásánál tanusítandó eljárásra nézve egységes határozatot hozzanak. A felvetett indítványra nézve, hogy tudniillik az új kabinetnek mindjárt a bemutatkozáskor szavazzanak bizalmatlanságot, — nem hoztak határozatot, mert Andrassy gróf az alkotmánypárt részéről kijelentette, hogy pártjának értekezlete, illetőleg a kormány programjának megismerése előtt e tekintetben nem tehet nyilatkozatot — és így a pártközi konferencia eredmény nélkül oszlott szét.

Khuen gróf ma folytatta látogatásait — a pártvezéreknel. Széll Kálmánnal folytatott másfél óra hosszú tartó tanácskozást, amelynek során szóba került az újonnan alakítandó pártnak az alkotmánypárttal való egyesülési szándéka. Hir szerint a mai tárgyalás alkalmával e tekintetben közeledés történt, bár addig mig az új párt meg nem alakul, az egyesülésről szó sem lehet.

Khuen gróf délután meglátogatta Kossuth Ferencet, aki kijelentette a miniszterelnöknek, hogy pártja a leghevesebb harcot fogja vívni az új kormány ellen. Holnap délelőtt Zichy Aladár gróft fogja Khuen felkeresni, majd telefonon kérdést intéz Justh Gyulához, nem volna-e reá nézve kellemetlen, ha meglátogatná.

Mai tudósításunk ez:

irányba vezették a bárót. 1867. november 2-án kelt levelében megemlékezik ő felségének tizenegy napos párisi tartózkodásáról, hogy III. Napóleonnak visszaadja ugyanez év nyarán Salzburgban tett látogatását. Célzások Garibaldi verességére, melyet 1867. november 3-án a francia és pápai egyesült csapatoktól szenvedett, melylyel az olasz királyság amaz akciója, hogy a pápa világi hatalmát megdöntse — megbiusult. Vannak célzások a porosz hadjárat idejére is.

Aztán olvasni való könyveket ajánl Eötvös a királynénak. Gyulai Pál elbeszélései voltak ez időben figyelmet keltő munkák, továbbá ajánlja Ráth M. kiadónál megjelent történelmi könyvtárt: Maculay, Tiers, Prescott stb. legértékesebb műveit, melyet legjobb magyar írók fordítottak.

Érdekes az István bácsi naptárának három példánya; az egyiknek jegyző lapján a királyné sajátkezű rajza van, a másikon kedvenc lovainak neve, a harmadikon egy válasz van beírva, melyet Budán, a porosz hadjárat idején a városi küldöttséghez intézett a királyné: „Ámbár az ok, mely engem ma ide vezetett, szemoru és az idő borult, s veszélyterhes, mégis örül a szívem, hogy ismét itt lehetek kedves magyar hazám szeretett földjén.”

Aztán arany díszes, drága kövekkel ékített imakönyvek kötik le a figyeimet, ezek tiszták, érintetlenek. Még Nógall lelki kincstára s Tárkányinak egyszerű kötésű „Vezérszavak az üdv elnyerésére” című imakönyv, melyet a királyné évekig használt, ki van nyitva „Az ország javáért” című ima mellett, melyen meglátszik,

A függetlenségi vezérek értekezlete.

Délelőtt feltizenegy órakor kezdődött a képviselőház elnöki termében a függetlenségi pártok vezéreinek értekezlete, amelynek az a célja, hogy a függetlenségi tábor egységes eljárását megállapítsa a Khuen-kormányval szemben. Az értekezleten résztvettek Gál Sándor elnöke alatt a függetlenségi és 48-as párt részéről Justh Gyula, Holló Lajos és Batthyány Tivadar gróf, a 48-as függetlenségi Kossuth-párt részéről Kossuth Ferenc, Apponyi Albert gróf, Tóth János és Bethlen István gróf és a függetlenségi és 48-as balpárt részéről Csépany Géza, Farkasházy Zsigmond és Nagy György.

Az értekezlet ideje alatt, amelyen több képviselő mint hallgató vett részt, kiszivárgott, hogy Kossuth Ferenc azzal a szándékkal jött, hogy sem szövetkezni, sem kooperálni nem akar. Neki az az álláspontja, hogy az indennitást meg kell szavazni, de azzal a határozott kijelentéssel, hogy csak választási célokra szavazzák meg. Ettől függetlenül Kossuth helyesli a bizalmatlansági szavazatot, amelytől azt várja, hogy a képviselőháznak azonnali feloszlását fogja eredményezni. Negyed egy órakor ért véget az értekezlet, amely után nyomban megkezdődött a pártközi konferencia. Hivatalos értesítést nem adtak ki. Annyi kiszivárgott azonnal, hogy egyhangú megállapodás történt a bizalmatlansági indítvány és a felirat elfogadása tárgyában. Az indennitás kérdésében nem tudtak megegyezésre jutni, mert Kossuth és a pártja amellett volt, hogy a javaslatot utasítsák a bizottsághoz, Justhnak és hiveinek pedig ezzel szemben az volt az álláspontja, hogy a javaslatot a bizottsághoz sem lehet utasítani. Mindezek a kérdések a hétfői képviselőházi ülésen okvetlenül elintézését nyernek. Egyes taktikai kérdések megállapítása céljából holnap még egyszer fognak tanácskozni.

A pártközi konferencia.

A függetlenségi vezérek értekezlete után tizenkét órakor megkezdődött a pártközi konferencia, amelyen az összes parlamenti pártok képviselve voltak.

mily sokat imádkozhatta a királyné ez imát, a másik oldalon egy árva viola és Deák Ferenc arcképe fekszik, mintha csak a haza bölcsét hívta volna ájtatos elméikései közt segítségül a felséges asszony. Itt látjuk Erzsébet királyné táviratát II. Vilmos német császárhoz a budai várban 1897. szept. 21-én az udvari diszében mondott híres pohárköszöntőjére. A távirat a következő:

„Ő felségének, Németország császáriának. Épen most olvastam Felsőgednek oly megragadóan szép pohárköszöntőjét. Az abban szeretett királynak és drága hazánk iránt kifejtett érzelmek oly jól esnek egy magyarul érző szívnem...”

Itt vannak a királyné történelmi gyakorlati. Falk Miksa keze írása, aki akkoriban a felséges asszonynak a magyar történelemből lelkéket adott. A Falk-iéle leckéknek egy lapja, melynek felét a királyné kezeirása foglalja le.

Egy fényes uralkodó nő élet gazdag emléktárgyai következnek ezután, hódoló díszalbumok, emlék érmek, festmények, a királyné gyönyörű alakjának megörökítése minden alakban, családi jeleneteket ábrázoló kisebb szoborcsoportok. — A királyi felséges gyermekek emléktárgyai, — kedvenc ruha darabok, evőeszközök, poharak, csészek, tejes és teás kannák stb... A királyné teljes lovagló felszerelése, nyereg, kantár, sarkantyú, lovag ostar, „Lord Waterford”, a kedvenc lovának képe olajfestménybe, (With Richter), továbbá a királyné Avóió lova, mely térdet hajt, szintén With Richter által olajba festve. Ott van Brave,

— Hogy miért nem akartam mindjárt külön, vagy titokban tárgyalni, erre is megvan a magam oka. Nem tartom az ország érdekében lévőnek, hogy titkos paktumot kössék. Én nyíltan, az ország színe előtt akarok eljárni, én titkot nem csinálék. Azt akarom, hogy mindenki tudja, miről van szó. Hogy engem valamely parlamenti párthoz való tartozás nem feszélyezt, mutatja az a körülmény, hogy két alkotmánypárti urat akartam bevenni kormányomba. Nem ment a dolog, holott én kijelentettem az illető uraknak, hogy bennmaradhatnak az alkotmánypártban, amíg az új párt meg nem alakul. Ez a felfogásom és eljárásom is bizonyítja, hogy engem az alkotmánypárt ellen semmiféle ellenérzés nem vitt. De ami késik, az nem mulik. Én, ismétlem, nem adtam föl a reményt arra, hogy sikerülni fog megegyezésre jutni. Folytatom a tárgyalást Andrássyval is, másokkal is és hiszem, hogy a program után nagyobb sikerrel, mint eddig.

— A programomról most még részletesebb nyilatkozatokat nem tehetek. A választási reform természetesen benne lesz. De az állami közigazgatást ebben a formában nem veszem föl a programomba. Nem akarom komplikálni a dolgokat, én csupán a közigazgatás reformját akarom és csupán erről szólok.

— Hogy a nemzetnek mit hozok, erre a kérdésre ez a válaszom: Én jól tudom, hogy bármit hoznék is most azokból, a mikre nézve eredményt lehetne fölmutatni, semmiféle konkrét eredménye nem volna. Hasztalan állanék elő a lehangzatosabb jelszavakkal, tőlem ellenfeleim el nem fogadnák, lekicsinylenék és mégis bizalmatlansági indítvánnyal állanék szemben. De igenis, fölöttébb nagy súlyt vetek arra, hogy a magyar nemzet önértékét emeljem és a kormány bemutatkozásakor olyan nyilatkozatokat fogok tenni, a melyek a nemzet jogainak szempontjából sokkalta szabotabbak lesznek, mint a hogyan előbb még csak gondolták volna is.

— Még csak annyit, jól tudom, hogy sok akadály és nehézség áll előttem, noha haugoztatnom kell már most is, hogy sokkal kisebbek és kevesebbek, semmint gondoltam volna, de ha már harcra kell lenni, én kerülni akarom a harc élességét, mert hiszen még a háberunak is különféle neme és módszere van.

— A mi a képviselőház üléseit illeti, én azt hiszem, hogy hosszú, meddő vita elkerülendő és ezt a mai helyzetben senki sem akarja. A helyzetnek, a mennyire lehet, gyorsabb tempóban tisztázódnia kell.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi Autonom Katolikus Kör társadalmi előadásai. Az Aradi Autonom Katolikus Kör f. hó 23-án (vasárnap) délután 4 órakor Schmidt János vendéglőjének (gróf Leiningen-utca és Pécskai-ut sarok) külön termében társadalmi előadást tart, az alábbi műsorral: Megnyitó beszéd. Tartja: Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnök. Vass István dr.: A vasutas társadalom. Szavalt. Előadja: Moravék István. Nagy Orbán dr.: Nemzeti feladatok. Belépés díjtalan.

(*) Segédjegyzők és községi alkalmazottak országos mezejalma. Az ország segédjegyzői kara, valamint községi és körjegyzőségi alkalmazottai a „Közigazgatási Közlöny” szerkesztőségének (Budapest VII, Rákóczi-ut 19.) kezdeményezésére helyzetük javítása és szolgálati viszonyaik rendezése céljából országos mozgalmat indítottak. A mozgalomhoz Bács-Bodrog vármegye segédjegyzői és alkalmazottai élén már több vármegye segédjegyzői kara csatlakozott, úgy, hogy az országos értekezlet és a „Segédjegyzők és községi alkalmazottak országos egyesületének” megalapítása a legrövidebb

idő alatt megtörténik. A mozgalom élén P. Abrahám Dezső dr. országgyűlési képviselő, a lap főszerkesztője és Karácsony Gyula felelős szerkesztő állanak.

Elégedetlen katonatisztek.

A hadügyminiszter rendelete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 21.

Panaszkodik Schönai hadügyminiszter és rendeletet ad ki. Az a panasza, hogy a fiatalabb tisztek elégedetlenek a sorsukkal és elvágyódnak a rossz helyőrségekből. A múlt évben nyolcszáz áthelyezési kérvény érkezett a minisztériumba. Részint maguk a tisztek, részint hozzátartozóik, de igen sok esetben a hadseregben kívül álló protektorok által igyekeztek sorsukon javítani és egy magasabb igényeket is kielégítő helyőrségbe kerülni. A hadügyminiszter rendkívül érdekes rendelete mély bepillantásnak nyit utat a tisztikar szociális életébe és nem kevésbé jellemző az a mód, mellyel rendeletében a tisztikarban észlelhető vándorlási vágyak utját akarja szegni.

Megígéri a terjedelmes rendelet bevezetésében, hogy gondoskodik a hadvezetőség minden tisztról és lehetővé teszi, hogy humánabb szolgálattal után jobb helyőrségbe kerüljön. De — ugymond — azt nem fogja tűrni, hogy fiatal tisztek, alig kerülve a csapathoz, már vissza kíváncsozzanak oda, ahol a családjuk lakik. Feltűnő, hogy ezek a családtagok rendszerint nagy városokban laknak és még nem volt arra példa, hogy egy fiatal tiszt vagy zászlós, az anyját vagy nővérét rábirta volna arra, hogy a fia vagy fivére állomáshelyére költözzék. Miért küldik az ilyen családok a katonai pályára gyermekeiket, kérde a hadügyminiszter. Az a fiatal ember, a ki mindig az anyja szoknyája mellett akar ülni, nem katonának való és ezt meg kell értetni a tisztekkel, — oktatja a csapatparancsnokokat a miniszter, — akiknek kötelességévé teszi, hogy az áthelyezési kérvényeket szigorúan bírálják felül és ha azokban nem találnak valóban méltó okot a kérelem teljesítésére, utasítsák vissza.

A jövőben tehát csak oly kérvényeket vesz tekintbe a miniszter, melyek szolgálati uton, a családtagok, vagy protektorok melőlőzésével — kerülnek eléje. Kizárja az áthelyezési kérelem teljesítése alól azokat, akiket valamely okból az előléptetésnél mellőztek és becsületügyi, vagy törvényszéki eljárás folyamán megróttak. Eladósodott tisztek is hiába kérik a jövőben áthelyezésüket, ugyanaz lesz a sorsuk, mint a gyengébb tehetségűeké. Egyiket sem helyezik át, mert nem tartja méltónak a miniszter, hogy egy másik csapattestnek okozzon kellemtelenséget az ilyen tiszt anyaggal.

Nem jó szemmel nézi a miniszter azt sem, hogy egyes tisztek, mikor csapattestük egy rosszabb helyőrségbe kerül, akkor minden követ megmozgatnak, hogy régi állomáshelyükön maradhassanak. Óva inti a tiszteket a protektorok igénybevételétől, mert — est ugyan nem vallja be — nehéz a befolyásos pártfogónak a kérelmét megtagadni.

És itt van ennek a különben jól gondolt rendeletnek az Achilles-sarka. Nemrég egy aktív magasrangú katonatiszt írt igen okos cikket e kérdésről és azt mondotta, hogy a sok áthelyezési kérvénynek oka: a hadseregben gyökeret vert egyenlőtlenség. A családostiszt Boszniában vagy Lengyelországban nem neveltheti gyermekét. Kéri áthelyezését, mert a katonai nevelő intézetek protekciós generáli-

sok és törzstisztek gyermekemekeivel vannak tele. Ha el is tiltják a hadseregben kívül álló pártfogók igénybe vételét, de azt nem fogja egy hadügyminiszter sem megenni, hogy olyan kérvényt utasítson el, amelyet valamely tábornok juttat el hozzá. Az idők változtak — fejezte be érdekes cikkét az említett tiszt- és lemondást, a kulturigények feltámadásának elfojtását ma már hiába követelik rendeletekkel a katonatisztól.

Magyar fiu

Egyiptom minisztere.

Blum pasa pályafutása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 21.

A bécsi lapokban hosszabb közlemény jelent meg most Blum Gyulának, az Osztrák Hitelintézet igazgatójának lemondásáról. Blum Gyulának fényes pályafutása Nagyváradon kezdődött, ott bontakozott ki tehetsége, amely őt odáig emelte, ahol ma áll, európai magaslaton: a Rotschild-csoport pénzügyi műveleteinek vezető helyére.

A nagy világlapok, amelyek most Blum Gyula pályafutásáról adatokat közölnek, arról mit sem tudnak, hogy a kiváló ember Nagyváradról indult el nagyszerű pályáján. Vele egykorú férfiak, akik az ötvenes évek végén és a hatvanas évek elején a nagyvárad aranyifjúság tagjai voltak, jól emlékeznek a szerény modoru, roppant szorgalmas fiatalemberre, akinek kivételesen nagy matematikai talentumáról már akkor csodadolgokat beszéltek. Alig volt még 20 éves fiatalember, amikor 1860-ban mint gyakornok lépett be a Berlitzer és Blum cég szállító vállalatának kötelékébe. A cégnek Pesten volt a főüzlete, de a nagyvárad fióküzlet sokkal nagyobb jelentőségű volt, mert ez bonyolította le a kereskedelem és ipar egész forgalmát Erdély, Moldva, az egész Balkán, a Kelet és Nyugat között. A vasúti vonal csak Nagyváradig volt kiépítve. Az eddig szállított árukat itt átvette a Berlitzer és Blum cég és tovább küldte hatalmas kocsijain. Blum Gyula mint a cég tehetséges tagja fontos munkát végzett az áruk expedálásánál. Kora reggeltől késő estig az állomáson volt, átvette az árukat, osztályozta, szekerekre rakatta és utnak indította. Ezért a munkájáért minden egyes szekér rakomány után kijárt neki egy osztrák értékű forint ezüstben.

Ezt a pénzt aztán Blum Gyula rendszeresen megfizette Mentz Mórral, a Nagyvárad Hitelbank mostani és pénztárnokával, aki akkor a cégnek könyvelője volt és sokban segített a fiatal gyakornoknak.

Blum Gyula ezt a kimerítő munkát azonban még mindig nem találta elégnek. Éjjel és szabad idejében idegen nyelveket tanult és a fiatal barátainak munkáit is elvégezte. Helfy Józseffel, a mostani kereskedővel együtt lakott a fiatal gyakornok és mint kitűnő fejszámoló, gyakran volt segítségére a strazza lezárásánál és más számítások elvégzésénél. Ezért a munkájáért is kapott ötven krajcárt Helfytől. Az akkori viszonyokhoz képest szép pénzt keresett és mindamellett igen takarékos volt. Mikor egy kis pénzt összegyűjtött, zongora órákat vett és nemsokára azzal lepte meg rokonait, hogy kitűnően zongorázik. Ebben az időben már több nyugateurópai nyelvet tudott. Nem is volt ez csoda, mert feltűnő szorgalommal tanult. Reggel korán kelt és még otthon hagyta lakótársát Helfy Józsefet, akitől egy-egy francia vagy olasz könyvet kért kölcsön. A könyvet egyik zsebébe tette, a másik zsebébe egy

darab kenyeret tett s így indult az árukat expediálni a Kelet felé.

Atyja, aki Budapesten lakott, Triestben szerzett neki állást a Creditanstaltnál. Innen kezdve emelkedik a fiatal ember fényes pályája. Triestből Egyiptomba került s nemsokára élén állott az Osztrák egyiptomi Banknak, amely fiókiintézete volt a Creditanstaltnak. 1877-ben az egyiptomi kormány szolgálatába lépett és pénzügyminiszeri államtitkár lett, majd nemsokára átvette az egyiptomi pénzügyminiszerium vezetését. Az angol okkupáció után igen nagy érdemeket szerzett Egyiptom pénzügyeinek újjászervezése körül. A nemrégiben visszalépett lord Cromer emlékirataiban lelkes szavakkal emlékszik meg Blum pasa kiváló érdemeiről. Blum pasa azonban 1900-ban búcsút mondott Egyiptomnak is, mert Bécsbe hívták a Creditanstalt egyik magas állására, ahonnan 1902-ben az igazgatóság elnökévé választották.

Azóta élén áll a Rothschild-csoport műveleteinek, amelyekben kiváló pénzügyi zsenije ragyogó eredményeket ért el. Ebben a magas állásban sem feledkezett meg Nagyváradról, amelyet ifjúságának kedves emlékei feledhetlenné tettek előtte. Gyakran segített nagyobb ügyletek, pénzügyi műveletek nyelbítésénél, ahol a nagyváradiak érdekeiről volt szó és senki sem tudta, hogy a véletlen szerencsének tulajdonított siker az ő segítsége volt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szombat: Sári bíró, vígjáték. Bemutató előadás. (A bérlet.)
Vasárnap: Délután mérsékelt helyekkel: Borsorkány, dráma. Este: Sári bíró, vígjáték. (B bérlet.)

* Sári bíró. Holnap mutatja be az aradi színtársulat Méricz Zsigmondnak, a kiváló novellairónak első színpadi alkotását, a Sári bíró című pompás parasztkomédiát, amely a budapesti Nemzeti Színháznak állandó műsordarabja. A társulat nagy gonddal és ambícióval készült erre a kiváló ujdonságra.

* Premier, repriz. A jövő hét színházi eseménye A találkozás című színmű-ujdonság premiérje lesz. A színház énekes személyzete ambícióval készül a Görög rabszolga felélevenítésére.

* Pályaterv kiállítás. Megírtuk, hogy a temetői diszkapuzat pályázatára hét tervezet érkezett a polgármesteri hivatalba. A munkák felett a jövő hét csütörtökjén összeülő zsűri fog dönteni. Ring Géza, a bizottság elnöke ma levélben tudatta a polgármesterrel, hogy betegsége való tekintettel lemond állásáról s így az ülésen Varjassy Lajos polgármester elnököl. A pályatervet hétfőtől kezdve három napon át a közönség megtekintheti a tanácssteremben, ahol kiállítják azokat.

* Isaye, a világ első hegedűművésze Aradon február hóban tartja egyetlen hangversenyét. Jegyek Klein könyvkereskedésében előjegyezhetők.

* A Spányi-társulat megtekinthető reggel 8 órától este 8-ig. Belépti-díj nincs. Weisz Leó.

* Angol hadihajók gyakorlatai. Az egész világ tengeri hatalmasságait a Dreadnoughtoknak, ezeknek a tengeri szörnyetegnek kérdése izgatja. Mióta Anglia megcsináltatta ezeket a gyilkoló kolosszusokat, melyeknek darabja 35 millió koronába kerül, azóta valóságos dreadnought-láz fogta el a világot. Az Uránia fényes mozgóképben mutatja be ezeket a hámulatra méltó hajó monstrumokat. Számátalan ágyújuk ijeszítően mered az ellenség felé, mellettük pedig valósággal eltörpülnek a régiebb modellű hadihajók. A nagyszerű képet a matrózok szárazföldi csatározása fejezi be. A

közönség hangos óhajára még három napig tartja műsoron az Uránia igazgatóság Shakespeare tragédiáját, Macbethet, melynek párját ritkító kiállítását állandó nagy vonzerőt gyakorol a közönségre. 241.

Szünőráig

vagy

szerelem nélkül nincs házasság.

(Színhely egy bálterem, amelyben villámgyorsan játszódik le ez a házassággal végződő história.)

1.

Rendező (liheg, mint egy hordár, a gallérja gyűrött, szóval jól mulat a bálban): Nságos anyom, enye meg, hogy betassam brátomat, Mrgyi Lemért... Kistihand... (elrohan.)

Elemér (a leányhoz, miután keztyűt szagolt a mamának): Szabad kérnem...

Mama: Hagyd itt a legyezőt... (tizedszer átveszi a legyezőt.)

Blanka: (megnézi a fiatal embert, a vállára teszi a kezét, egy párszor mind a ketten svungolnak, aztán neki.)

Elemér (tánközben): Hogy mulat, Nagysád?...

Blanka: Nagyon jól...

Elemér: Csodálom, mert egy ilyen bál, fád kérem, mint egy sárga überziher és nagyon veleges a társaság... Ámbár József esaszár azt felelte az udvari bálon egy panaszkodónak: hja, nem lehet itt csupa szabó...

Blanka (sértődötten): Az én papám, pardon, nem szabó...

Elemér (zavartan): Ugy? én azt hittem... illetőleg nem úgy értettem... pardon (megrugja a lányt.)

Mama (aki előtt eltáncolnak): Csak mulass, Blankuci...

Blanka: Köszönöm. (Leül.)

2.

A barátónő: Blankával táncolt? Kicsit frech teremtés, de különben nagyon jó lány... Kedves barátónő és amikor tavaly operálták, sokszor jártam nála... félvállas volt, kivettek egy osontját... De nagyon jószívű lány... a papája, az ursorás... a mamája is nagyon jó asszony, még mindig szereti, ha udvarolnak neki... Messziről jól fest, de közelről csupa ránc... A Blanka is ilyen lesz négy-öt év múlva... most nagyon csinos lány... csak a lába... a lába...

Elemér (viccel): Szóval, nagy lábon él... (elsétál.)

3.

Az öreg Roth (kedélyesen): Szervusz Moni... pardon... Elemér... Mi ujság otthon? ... A Rotter és Krausz lányával táncoltál? ... Was seh ich? ... A bajuszodat stuccolod? ... Egy mánia ez az angol bajusz... Nem rossz... nem rossz... ott van pénz... nekem legyen mondva... az öreg Rotter az egy vérszopó, de mindegy... nem viheti magával... nem rossz... No szervusz... a Málcsi néni ott ül a másik oldalon, majd táncoljál az én Elzám-mal is... ugyis nagyon sokat foglalkozik egy hadnagygyal... Szervusz... szervusz... azt a Rotter lányt pedig üsd, ameddig meleg, mint a közmondás mondja a nép számára... szervusz... szervusz...

4.

Elemér (erre az információra visszatér a leányhoz): Még egy fordulót, Nagysád?

Blanka: Köszönöm, fáradt vagyok.

Elemér (leül): Akkor én is itt maradok, ha megengedi... Mindig táncolni, az ugyis egy hülyeség, kérem... Mennyivel szebb dolog itt ülni egy leány mellett...

Blanka: Köszönöm a bókot...

Elemér (önérzetesen): Nem szoktam bókolni... Nem vagyok kereskedősegéd... (lágyan): De ami igaz, az igaz... Nagysád szép, már többször megcsodáltam a jégen és az utcán... Ilyen bájos lányról álmodtam mindig...

Blanka (szendén): Oh hérem... Ön csak hizeleg...

Elemér: Becsületszavamra mondom... Haj, de boldog lesz egykor valaki, rossz rá gondolni, milyen szerencsés lesz egykor valaki... (eltámo-lyog, mint egy lelépő drámai hős, akit szíven pofozott a kaján sors.)

5.

Egy mindent tudó (diszkrétan): Figyellek barátom és látom, hogy csacsiságot akarsz csinálni... A Rotter lánynyal...

Elemér (fölcattan): Mi van Blankával?

Egy mindent tudó: Vele semmi, de a papájának nincs egy vasa se... Volt, de minden elment a börzén... Elvitte az osztrák hitel, meg az államvasut... Blanka azonban...

Elemér (hidegen): Blanka? ... Ki az? ... Hja ennek a Rotternek a lánya... Mit törődöm én velük... (elmege a leány előtt.)

6.

Blanka (hívja): Kérem ...

Elemér (ugy tesz, mintha nem hallaná): A béka, a kis félvállas ... döngölődzik ... Nincs hozományja és idejön a bálba ... az ilyesmi közveszélyes ... hogy a rendőrség az ilyesmit megengedi ... az ember kitörheti a nyakát ...

Blanka (int a legyezőjével.)

Elemér (ugy tesz, mintha nem látná): Nekem ugyan inthetsz, kis félvállas ... Ki tudja, mi-féle raffinált kis nő ez ... (észreveszi a mindent tudó urat): Mondja, apám, mit akart mondani az előbb erről a kis pofáról? Így kezdte: Blanka azonban ...

A mindent tudó: Blanka azonban biztosítva van nyolcvanezer koronára ... Ez sicher ...

Elemér (fölhördül): Állat ... (végigkereselyázik a báltermen. Természetesen vissza a leányhoz.)

7.

Elemér (a négyes alatt hévvel): Blanka, én az imént láttam, hogy int ... de nem mertem közeledni, úgy éljek, nem mertem ... máris nagyon lobog bennem ... érzem, hogy elvesztem a fejemet ... Tulaj ...

Rendező (vezényel): A hölgyek át ... (Blanka átmegy, majd visszajön.)

Elemér (folytatja) ... donképpen már is elvesztettem ...

Blanka: Oh kérem ...

Elemér (fokozott hévvel): Nekem van ezer forint törzsfizetésem, háromszáz forint renumerációm, hatszáz forint lakáspénzem ... mit mondjak magának? ... én szeretem magát ...

Rendező: Az urak át ...

Elemér (visszaszól): Mire visszatérek, mondjon igent, édes mindenem ... (ugy masiroz, mintha háboruba menne.)

Rendező: Vissza!

Elemér (visszatér): Nos? ... (lágyan): Nos? Jövőre megkapom a főkönyvet, az is jelent háromszáz forintot ... Nos, Blanka, nos?

Blanka (zavartan): Hát ... izé ur ... izé ... hát nem bánom ... beszéljen a mamával.

Elemér: Végre ... oh boldogság ...

Rendező: Szünóra ...

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

Kémkedő tisztek a bécsi arzenálban.

Két letartóztatás. — Ellopott titkos iratok.

Távirati tudósítás.

Arad, január 21.

Veszedelemes, nagyszabású kémkedési ügynek jött nyomára a bécsi katonai hatóság. Még e hó 15-én letartóztattak a bécsi arzenálban egy műszaki altisztet, akit névtelen levelek és feljelentések alapján kémkedéssel vádoltak. A letartóztatás után nemcsak a gyanu igazolódott be, hanem egy igen veszedelemes hazaárulási célzatu széleskörű kémkedés került napvilágra. Ma egy tüzéraltisztet is letartóztattak, aki szintén azzal van vádolva, hogy igen fontos katonai titkokat külföldi hatalmaknak — köztük Olaszországnak — akart elárulni.

A kémkedési ügyről a következő távirataink szólnak:

A bécsi helyőrségi fogházba e hó 15-én bezáratottak egy műszaki csapatból való segédtsíztet, Krecsmayer Alfrédet, akit kémkedés miatt tartóztattak le. Mint most kiderült, az illető nagyszabású kémkedésnek állott a középpontjában. A szövevényes ügy szálai Olaszországba nyulnak el. Amellett, hogy a kémkedéssel megvádolt tiszt csak kisebb rangot viselt, mégis módjában volt, hogy jelen lehessen a műszaki kísérleteknél, tehát sok olyan katonai titoknak jutott birtokába, amelyet idegen államok képviselőinél értékesíthetett. Erre nézve meg is tett minden kísérletet, sőt már ott tartott, hogy éppen át kellett volna szolgáltatnia a titkos iratokat. Ezt azonban a katonai hatóság, amely az illető tisztet folyton figyeltette, megakadályozta. Csak letartóztatásakor derült ki, hogy mekkora veszedelem fenyegette a haderőt, ha az árulás sikerült volna.

Egy későbbi távirat szerint Krecsmayer ellen, aki a bécsi arzenálban teljesített szolgálatokat, több névtelen feljelentés érkezett kémkedés miatt. A megindított nyomozás eleinte eredménytelennek látszott. Krecsmayer 51 éves és 11 év óta van az arzenálban. Feljebbvalói nagy bizalommal voltak iránta. Közös háztartásban élt egy leánnyal és lakásukon sokszor meglátogatta őt egy M. H. nevű tüzér segédtsíztet, akit mindenki jeles képzettségű és különösen vallásos katonának ismert. Ez a tüzér a kémkedési ügyben társa volt Krecsmayernek. Szabad napjaikat kirándulásokkal töltötték és gyakran éjszakára is elmaradtak és úgy látszik, ezt az időt használták fel a katonai titkok megszerzésére. Krecsmayer lakásán tegnap M. H.-ra nézve is kompromittáló adatokat találtak. Kiderítették, hogy a két tiszt érintkezésben állott idegen hatalmak ügynökeivel és már hatalmába is kerítette az anyagot, melyet Krecsmayer éppen a napokban akart eladni az illető hatalmaknak. A tüzértisztet ma letartóztatták és a katonai börtönbe vitték.

Egy másik bécsi távirat még ezeket jelenti:

Macsenkó orosz katonai altasé hirtelen elutazott. Elutazása a diplomáciai és társadalmi körökben nagy föltűnést kelt s összefügg a kiderített kémkedési ügygyel. A letartóztatott altisztek ezeket a terveket állítólag nem Olaszországnak, hanem egy másik nagyhatalmaságnak akarták eladni. A tervek már megkezdtek. A tegnapielőtti udvari bálon általánosan

föltűnt, hogy a király szándékosan ignorálta Macsenkó ezredast. Az altasé öt évig volt Bécsben és az összes diplomáciai és társadalmi körök nagyon szerették.

A gyilkos asszony pöre.

Távirati tudósítás.

Arad, január 21.

A mai tárgyalás kezdetén — mint Krakóból táviratozzák — az elnök közli a bíróság határozatát, mely szerint be fognak idézni több tanut, akik állítólag tudnak arról, hogy a Borowska által megölt Leviczki kétszer öngyilkosságot kísérelt meg; ellenben elutasította a törvényszék azoknak a tanúknak a beidézését, kiknek azt kellett volna bizonyítani, hogy Leviczki családjában sűrűn fordultak elő öngyilkosságok és maga Leviczki epilepsziában szenvedett.

Ezután folytatják Szczeponszki tanu kihallgatását.

A védő azt kérdi a tanutól, hogy Leviczkinék oka lehetett az öngyilkosságra azért, mert tartania kellett a liga becsületbíróságának a határozatától és hogy a tanu a becsületbírósági tárgyaláson bizonyítékokkal állt volna elő arra nézve, hogy Szczeponszki becsületbevágó dolgokat követett el.

A tanu kijelenti, hogy ő az immár halott Leviczkivel nem számolhat le, ezért tehát az az álláspontja, hogy erre a kérdésre nem válaszol, mert nem akarja, hogy azt mondják róla, hogy köveket dob egy halottnak a sírjára.

Az elnök kijelenti, hogy a tanunak ez az álláspontja teljesen korrekt és a törvényszék is helyesli.

Egy esküdt a következő kérdést intézi a tanuhoz:

— Tapasztalt-e Ön Leviczkinél olyan beteges tüneteket, melyek elárulták nagyfokú idegességét és voltak-e Leviczkinék idegességi rohamai?

Tanu: Leviczki nagyon ingerlékeny ember volt és igen nagy mértékben pillanatnyi befolyásoknak a hatása alatt állt. Igen gyakran le volt hangolva és különösen a lapok cikkei nagyon irritáltak. Különös betegségi tüneteket azonban nála nem észleltem.

Jankovics szakértő: Nem észlelt dr. Leviczkinél különös vallásos érzelmeket? Mély vallásos érzelmei voltak Leviczkinék?

Tanu: Leviczki böleselkedésre hajló ember volt. A buddhizmust tanulmányozta. Vallási tekintetben közömbös volt.

Ezután Illiczky András diákot hallgatják ki, aki elmondja, hogy Leviczkit régóta ismerte és a legutóbbi öt év alatt barátilag érintkezett vele.

Az elnök: Hogyan történt az, hogy Leviczki a Haecker elleni perben elvállalta Borowska asszonynak a védelmét? Ezt állítólag ön közvetítette.

Tanu: A „Naprzęd”-ban Borowski ellen megjelent vádak után a Borowski-házaspár nagyon kellemetlen helyzetben volt. Segíteni akartam rajtuk és ezért rábászéltem Leviczkit, hogy vállalja el a védelmet. Az én álláspontom az volt, hogy bírósági utra kell terelniök az ügyet, amire azt felelték, hogy nincsen pénzük és az ügy nagyon sokba kerül. Leviczki kijelentette, hogy ingyen vállalja el a képviselést, már azért is, mert ez neki jó reklám lesz.

A délutáni tárgyaláson kihallgatták Biliczki orvostanhallgatót, aki régi ismerőse volt Leviczkinék. A kihallgatás közben a vádlott és a tanu többször összetűztek úgy, hogy az el-

nök kénytelen volt a vádlottat figyelmeztetni, hogy mérsékelje magát a tanuval szemben, a kihez csak kérdéseket van joga intézni.

A vádlott: Ebben a teremben nemcsak életemről van szó, hanem a lelkeimről is. Ha nem engedik meg, hogy beszéljek, abbahagyom a védekezésemet és felszólítom a védőmet, hogy mondjon le a védelemről.

Elnök: Csinálhat amit akar, de ne fenyegetessen.

Négy órakor a tárgyalást félbeszakították és holnapra halasztották. A tárgyalás után a védő kijelentette, hogyha az elnök és a hallgatóság viselkedése az ő feladatát megnehezíti, kénytelen lesz a védelemről lemondani. Ez esetben az elnök hivatalból rendelne ki védőt.

Fekete nő és fehér férfi házassága.

Különös válópör.

Távirati tudósítás.

Arad, január 21.

Londoni táviratok alapján különös válópörrel irnak most a bécsi lapok. Pár évvel ezelőtt nagy sikerrel járta be az amerikai köztársaságot egy jönevű író darabja, melynek a címe volt: *The Nigger*. Az Egyesült Államokban élő feketéknek ez a gunynevük.

A „Nigger” nevű szindarab egy feltűnően szép barna asszonyról, Alice Grantról szól, akinek ereiben néger vér folydogál, de akinek ősei sohasem vetették meg a fehér férfi szerelmét, úgy hogy a szép Alice már teljesen modern amerikai asszony. William Vernon, a dúsgazdag bankár, aki nőül veszi az elragadóan szép nőt, nem is sejtje, hogy Alicenak az ősei Louisville egyik külvárosában laktak, majd később Európa kisebb cirkuszaiban mutogatták őket. Alice azt hangoztatja, hogy távoli rokona a nagy Grantnak, a polgárháború diadalmas hősnének. Ez a mese pedig rendkívül megnöveli a saját erejéből milliommossá vált bankárnak az öntudatát.

A titok azonban lassankint kiderül, s a bankár csalódása tökéletessé valik akkor, midőn feleségének, a társaságok ünnepeit szépségének a nagypja látogatóba jön hozzá. Az öreg néger valamelyik ujság hasábjain látta meg unokájának az arcképét s az ujságtól tudta meg a címet is. Midőn a bankár megtudja a valót, nagy botrányt csap, válópört indít és becsapásról beszél. A szép Alice előtt bezáródnak az előkelő társaságok ajtajai s ő visszatér Louisvillába, a feketék külvárosába.

Az amerikai író darabjának tendenciája az, hogy a büszke yankee megsérti a családi hagyományokat, beszennyezi a társadalom tisztaságát, ha a feketével házassodik össze. Bár az elv általános emberi szempontból egyáltalán nem helyesíthető, az amerikai társadalomban erős viszhangot keltett s erre a felfogásra vezethető vissza az a válópör is, melyet egy vagyonos newyorki kereskedő indított most a felesége ellen. William S. Horton a kereskedő neve, aki válópörében azt mondja, hogy azért kéri a házasság felmondását, mivel megtudta, hogy feleségének négernek voltak az ősei.

A csinos, barna asszony tagadja a néger rokonságot és azt mondja, hogy francia származású, nagyatyja spanyol nőt vett feleségül. Mindkét nemzetnél sok az olajbarna arcú férfi és nő és így nem lehet rajta csodálkozni, hogy ő is barnább, mint az amerikai asszonyok. Kijelentette egyszersmind, hogy hét hónapos házasságuk alatt férje meguntta őt s ez a tulajdonképeni oka a válásra. A supreme court, ahol a válópör tárgyalását tegnap megkezdtek,

nem hozott ítéletet, hanem arra utasította a feleket, hogy tanukat nevezzenek meg, akik az asszony szüleitől és rokonairól tudnak felvilágosítást adni. Mindkét fél egyensúlyos tanút jelentett be.

Az ítélet elé most nagy érdeklődéssel tekintenek egész Amerikában. Ha a bíróság kimondja a válást azért, mivel esetleg kiderül, hogy a nő néger családból származott: úgy a jövőben a pörök áradata fog megindulni. Minden barna asszonynak a férje, aki ráunt a feleségére, azon az alapon fog válópört indítani, hogy neje néger familiából származott.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A kitagadott fiu az anyja sírjánál. Érdekes jogi vitára adott alkalmat az a kérdés, szabad-e a legközelebbi rokonoknak szabadon látogatni hozzátartozójuk sírját. A vitakozó felek egy nyugalmazott osztrák törvényszéki főtanácsos, aki a saját kastélyában lakik és a fia. A panaszos fiu anyja a kastélyhoz tartozó, de el nem kerített terrasszon van eltemetve. Az apa, valami családi viszály következtében kitiltotta fiát a kastélyból. A fiu azonban mégis meglátogatta anyja sírját, mire az apja azzal fenyegette, hogy fegyverrel kergeti el és feljelenti. A fiu erre panaszt tett a törvényszéken és hivatkozott arra, hogy a közeli hozzátartozóknak hallgatolagos megállapodás alapján feltétlenül joguk van a sírt meglátogatni. Az *offenburgi* törvényszék megengedte a fiúnak, hogy anyja sírját havonként egyszer meglátogassa. Az apa felebbezésére a karlsruhei főtörvényszék odamódosította az engedélyt, hogy a fiu évenként csak anyja születésének és halálának évfordulóján, továbbá husvét hétfőjén és mindszentek napján látogathatja a sírt, még pedig mindig délelőtt tizenegy és tizenkét óra között. Az atya kifogásait, aki még ennyit sem akart megengedni, az országos törvényszék elvetette. Az indokolás kimondja, hogy nem lehet túrni a családi, gyermeki érzés olyan súlyos megsértését, amilyen a sírtól való eltiltás. Ehhez külön, írott jogot nem is kell kimutatni, elegendő, ha a fiu az anyjával szemben tartozó emlékezésre és kegyeletre hivatkozik.

§ Gyöngye hang a tőzsdén. Szeptember 13-án örült kavarodás volt a bécsi tőzsdén a rimamurányi részvények vásárlása körül. K. T. dr. megbizta a *Scheibhammer* bankcéget, hogy a reggeli tőzsdén vásároljon részére 25 darab rimamurányit s amint 10 korona áremelkedés lesz, rögtön adja el őket. A részvények darabja 855 korona volt, amely röviddel a tőzsde megnyitása után 870 kororra emelkedett. A zárlatkor esték a papírok, úgy, hogy a rimamurányi árfolyama 780 koronára süllyedt. A cég felszólította K. drt, hogy egészítse ki fedezetét. Ez meg is történt. Másnap csak 660 korona volt a rimamurányi részvények árfolyama s így K. dr. 5125 koronát vesztett az üzletben, amelyen a legjobb esetben is néhány száz koronát nyerhetett volna csak. Az összeg visszafizetése iránt K. dr. pört indított a cég ellen, azt állítva, hogy a bankcég nem teljesítette hűven a megbízást, hogy a kellő pillanatban adja el a papírokat. Az ügyben a napokban tartották meg a tárgyalást. Alperes ügyvédje azzal védekezett, hogy a kérdéses napon oly tumultus volt a tőzsdén, hogy az emberek egymás szavát sem hallhatták meg. Még kevésbé lehetett hirtelen megbízható vevőt szerezni a 870 koronás árfolyamra.

— Az önök ügynöke, — felelt a felperes, — bizonyára gyenge, vézna ember, aki nem tud, úgy ahogy kell, ordítani.

— Abban az időben Európa legnagyobb tenoristájának hangját sem lehetett volna meghallani.

— Még Carusoét sem, ha tőzsdéügynök lett volna?

— Még ő sem harsogta volna túl a teremben uralkodó fármát.

A bíróság, miután a tanúk vallomásából kiderült, hogy az áremelkedés mindössze néhány pillanatig tartott csak, a felperest, mint a *Magyar Jogélet* írja, elutasította keresetével, mert úgy találta, hogy a kritikusa pillanatok alatt lehetetlen volt neki oly gyorsan alkalmas vevőt találni a papírokra.

§ A külföldi magyarja. Novák Henrik hazánkba hosszas külföldi bolyongása alatt nem szerzett becsületet a magyar névnek, mert mindenütt, ahol csak megfordult, kriminális emlékeket hagyott maga után. Németország több városa, ezenkívül a párisi rendőrség is köröző levelet bocsátott ki ellene különböző csalások, sikkasztások miatt. Mikor már égett Novák Henrik lába alatt a külföldi talaj, eszébe jutott a hazas egy szép napon megérkezett Budapestre. A több nyelvet beszélő és tapasztalatokkal kibélelt kereskedősegédet a *Diamant* és *Mérey* budapesti bizományi cég tolmácsnak és ügynöknek alkalmazta. Novák Henrik azonban itthon sem becsülte meg magát s hamis számlák alapján főnökeinek üzletfeleitől jogtalanul különböző összegeket szedett be és sikkasztott el. A károsult cég feljelentésére Novák Henriket a budapesti rendőrség letartóztatta a büntető törvényszék felelősségre vonta sikkasztás büntette miatt. A tárgyaláson az ügyész indítványára a bíróság kimondotta, hogy a külföldön elkövetett büncselekmények miatt is itthon fogják elítélni. Ezért a törvényszék a tárgyalást elnapolta, hogy az igazságügyminisztérium útján beszeresse a francia és német büntető törvénykönyvek idevonatkozó szakaszait, hogy ezek alapján szabja majd ki annak idején a külföldön elkövetett büncselekmények miatt a vádlottra a büntetést.

Aktuális emberek.

Bittó bíró.

Szinte el sem képzelhetjük már nélküle az aradi törvényszék büntető főtárgyalási termét, ahol mint előző évek óta példás módon szolgálta az igazságot. *Bittó József* a jó és igaz bíró valódi típusa. Okos, világos fej, józan nyugalom, szigorú, melegen érző szív karakterizálja. Amint beült a bírói székbe és nyílt világos tekintetét rávetette az előtte állóra, ahogy logikus kérdéseivel igyekezett kibogozni az igazságot, imponáló módon érvényt tudott szerezni a bírói méltóságnak; egész lényén meglátszott a független magyar bíró öntudatos magatartása.

Most, hogy hosszú évek után a büntető osztályból a polgári osztályba helyezték át *Bittó Józsefet*, érdekes lesz róla néhány apróságot elmondani.

Bittó József előkelő nemesi familiából származik, rokona volt néhai *Bittó István* volt miniszterelnöknek. Eredetileg nem bírói pályára készült. Közjegyző jelölt volt Debrecenben, de amint ismerősei előtt elmondotta:

— Olyan hanyag, slendrián ember volt a principálisom, hogy meguntam az egész közjegyzői dícsőteget, a faképnél hagytam és elmentem joggyakornoknak.

Egy ideig az aradmegyei járásbírói székénél jegyzősködött, ahol a debreceni ifju elsajátította a román nyelvet, hogy közvetlenebbül érintkezhesék az ügyfelekkel. Amikor letette a bírói vizsgát 1887-ben Aradra bírónak nevezték ki. Volt azután több más helyen járásbíró, de újból visszakérült Aradra és itt hosszú időn át, mint büntető tanácselnök vezette a főtárgyalásokat.

Az ő markáns, olykor érdesnek látszó egyénisége, szinte kijelölte erre a diszes, nagy felelősséggel járó, nehéz állásra. Műveletlen, durva anyag-

gal van leginkább dolga az aradi büntető bíróságnak. Egy olyan elnök, aki ismeri kellőképpen a román paraszt szokásait, babonáit, gondolkodásmódját, erkölcsi felfogását, a legügyesebb nehézséggel tudná megküzdeni a hivatásával járó kötelességekkel. *Bittó József* szűri kézzel, következetes fegyelműzettséggel vezette a tárgyalásokat még akkor is, ha a legértelműsebb anyagot dolgozott. A kifejezésekben nem kereste a választékos formákat, finom szavakat. Ha megfogott gonosztevő típus állott előtte, akkor a szemérmes is kiolvasta a bünt, a régi szövegírőket jellemző indulattal kiáltott rá:

— *Hazudsz!*

Es amikor elítélte, a bíró beszélt, tojjon a javulás útjára. Ott, ahol látta, hogy a vádlottban nem volt meg a büntös szándék, a jó bíró humanizmusával járt el.

Amikor még nem volt életben a büntető novella, amely a fiatalok büntetés megjelölését szolgálja, történt, hogy három gyerek állott előtte főpárral vádolva. A gyerekek kedvteléstől azt a sportot üzték, hogy kapuk elé felelt kerékpárokat felültek, elnyargaltak és néhány perc múlva visszatették helyére. Ez a csíny azonban egyszer balul ütött ki. Még mielőtt visszavitték volna a kerékpárt, kereste a gazdája s mivel nem találta, lopás miatt feljelentette a gyerekeket, akikből később természetesen megkorúlt a bicikli.

A "tolvajok" sirtak a bíróság előtt a tárgyaláson és sürű könyhullatások közepette erőstgették, hogy ők nem akartak lopni.

— Hát gyerekek, — mondotta *Bittó*, amint kihirdette az ítéletet — a bíróság 1-1 napi fogházra ítél benneteket.

Amikor látta, hogy az elítéltek erre milyen kétségbeesett arccal vágnak, humorral akarta átútni a tragikumot:

— Azután máskor vigyázzatok magatokra, nehogy egyszer az autobuszt találjátok elől, mikor nem lesz rajta senki!

Az ügyvédekkel szemben előzőekén volt, de nem részesítette őket egymással szemben semmiféle kedvezésben. Ha valamelyik fiatal bírót, hogy várjon a tárgyalással, amíg odajöhet, végéig addig elő más ügyet, ezt mondotta:

— Én az ügyeket sorba veszem elő. Ha itt lesz ügyvéd ur jó, ha nem lesz itt ügy is jó. A tárgyalást, amikor rákerül a sor megtartom. Tesék pontosnak lenni!

Általában — és ezt *Bittó* bíró maga sem titkolta, — az volt róla a vélemény, hogy nem szereti az újságíró embereket.

— Maguk minden valótlanságot megírnak, — szolt egy-egy újságíró vádlotthoz, — és a tárgyalásokon bocsánatot kérnek. Ez nem járja!

De azért ha újságíró idézték egy-egy bűnügyben „hajnali 9 órára” és a tárgyalás előtt való napon felment hozzá kérni, hogy csak délután vegye elő az ügyét, — kedvesen mosolyogva szolt:

— Jól van, jól van, tudom, hogy maguk északa dolgoznak s délelőtt alusznak; csak aludják nyugodtan, majd délután tárgyaljuk az ügyet.

Most a polgári osztályba tették át ezt az igazi bírói típust, aki a mai tanácsülésen fungált először ebben a minőségében. A szigorú büntetőbíró — pikáns aktákat, válópereket referált. Legközelebb, — úgy hírlük — újból aktuális lesz *Bittó József* — táblabíróvá fogják kinevezni.

Zemotor.

TANÚGY.

(*) Megválasztott tanítónő. *Eckstein* Elitát, az aradi izraelita hitközség tanítónőjét Budapest törvényhatósága fővárosi községi iskolai tanítónővé választotta meg.

HIREK.

— **Miniatür-bál az udvarnál.** Az idei farsang udvari báljai egy-két érdekes újítást visznek be a régi formákhoz mereven ragaszkodó udvari ünnepekké. Ilyen érdekes újítás lesz a jövő hónap 2-án rendezendő miniatür udvari bál. Február 2-án este ugyanis a rendes és az idén már második udvari bálon kívül azt néhány órával megelőzőleg az uralkodóház kis főhercegei és főhercegnői számára egy kis udvari bál lesz a Mária-Terézia-szalomban. A miniatür-bál az udvari esték szabályszerű programja szerint fog lefolyni. Az „udvar első hölgye” gyanánt, aki a legutóbbi udvari bálon Mária Valéria főhercegnő volt, a gyermekbálon a királynak Schönbrunnban időző legidősebb unokája, *Ella* főhercegnő kisasszony fog szerepelni. Huszonöt táncoló pár lesz, a nagy szünet alatt pedig a vendégek a theaszobába mennek, ahol a kis thea-asztalok mellett apró főhercegnők fogják a házikisasszonyi tisztet ellátni. A Habsburg lothringeni ház meglehetősen gazdag gyermekekben. Ha az egész kis babákat nem is számítjuk, Mária Valériának hat, Lipót Szalvátor főhercegnének hat, Frigyes főhercegnének két és Ferenc Ferdinánd trónörökösnek szintén két gyermeke fog résztvenni a bálon. A társaságot kiegészítik a magas arisztokrácia köréből és a főudvarmesteri pár *Kinszky* Ferdinánd gróf és felesége, *Auersperg* hercegnő lesznek. Érdekes, hogy a miniatür-bálat a felség kívánságára rendezik és a felnőtteknek — egy-két szülő kivételével — tilos lesz a bálterembe való bemenet.

— **A szerb kormány György herceg ellen.** Lapunk mai számában irtunk György herceg legutóbbi botránjáról. Mint Belgrádból táviratozzák, a szerb kormány ma ez ügyben Péter király elnöklésével minisztertanácsot tartott, amelyen behatóan foglalkoztak a rakoncátlan királyfi dolgaival. A kormány azt akarta, hogy Györgyöt már most foszszák meg hercegi címétől és jogaitól és utasítsák ki Belgrádból. Csak a király nagy befolyásának tulajdonítható, hogy ez ma meg nem történt. A minisztertanács ma elhatározta, hogy a herceget valamely kisebb helyőrségbe vezénylik századparancsnoki rangban. Ha pedig ott is folytatja botránjait, kimélet nélkül megfosztják jogaitól és eltávolítják az országból.

— **Havazások.** Budapestről jelentik, hogy ott ma reggel több órán át havazott. Szolnokról is erős havazást jelentenek.

Bécsből táviratozzák: Ausztria nyugati részében az utóbbi napokban nagy hóviharok voltak, amelyek mezzavarták a direkt összeköttetést Bécs és Svájc, illetve Bécs és Franciaország között. A táviróforgalom kerülő úton történik.

— **A megszökött bankár.** Salzburgból táviratozzák: Tegnap délután öt órakor a salzburgi rendőrség az ügyészségen megtette a bűnügyi feljelentést a megszökött salzburgi bankár, *Kohn* Miksa ellen. A bankár feleségét, fiát és több üzletfelét már tegnap kihallgatták. A csődbíróság csak 14 nap múlva készül el a mérleggel. Annyi már most is bizonyos, hogy a deficit meghaladja a millió koronát. A károsultak közt szerepelnek többek közt: a Hofmann örökösök 300000 koronával, egy középiskolai tanár 100000 koronával, egy magas egyházi személyiség 80000 koronával és nagyobb összeggel egy Salzburgban lakó tábornok. Az újabb hírek szerint *Kohn* Bécsen át Konstantinápolyba szökött.

— **Öngyilkos aradmegyei kereskedő.** A napokban irtunk arról, hogy *Róth* Albert aradmegyei, soborsini kereskedő titokzatos körülmények között eltűnt. Kassára, a leányához akart utazni, de Szolnoknál tovább nem jutott. Azután Nagyváradról érkezett róla hír. Azt jelentették, hogy ott láták bolyongani olyan állapotban, amelyből az elmébajára lehetett következtetni. Most azt táviratozzák Nagyváradról, hogy *Róth* Albert holttestét a biharmegyei Terestelek község mellett lévő tóban megtalálták. A csendőrség a jelekből arra következtet, hogy a szerencsétlen ember idegrohamában öngyilkosságot követett el. Napokkal ezelőtt különben kuszált sorokkal írott levélben be is jelentette az öngyilkosságot a családjának.

— **Virágzik az almafa...** De most már csak nagyon vége lesz a világnak és igazat talált föllenteni az az amerikai csillagász, aki beigézte az utolsó ítélet napját, ennek az évnak tavaszára. Csudálatos dolgok történnek! Nem akar tél lenni. A Maros nem fagyott be. Hó nem borítja a földet. Felhők sem igen takarják az eget: kacagó napsugár aranya ömleszt el a tájakat. De hát mindez semmi. A nagy ujság, amit érdemes a krónika lapjaira följegyezni, az, hogy virágzik az almafa. Mégpedig fönt, északon, a Tátrához közel: Alsó-Kubinban. Onnét vettük az értesülést. Táviratilag küldték, mert hiszen, tényleg, a januárban virágzó almafa elsőrendű és ritka szenzáció. Máskor arról a vidékről, ilyen időtájt, január derekán, azt szokták sürgönyözni, hogy az országuton megfagyott az a bizonyos tót és hogy felfalták a farkasok. Ehelyett a gyászos hír helyett ime a mosolygó, vig, csupa élet-hiradás jön: virágzik az almafa! Tegnap meg az volt az ujság, hogy a Bánátban szivárvány ivelt át az eget. Szivárvány és almafa- virág! Be ritka kedveskedések januárban, amikor a naptár szerint szelek fujdogálnak, a tavak, folyók és patakok befagynak, és hó fehéríti el a száraz erdőket, a didergő rónákat, s a füstölő kéményű házak tetjét. Hiszen, kedves állapot ez így. Nem kell fűteni, nem kell fagyoskodni. Csak az a kérdés, nem fog-e megártani ez a semmilyen tél a termő földnek: és az még a kérdés, hogy a Természet nem lesz-e épp ennire, vagy fokozottan szeszélyes tavasszal, meg nyáron? Nem husvétkor fogunk-e koreszolyánni, nem e májusban jönnek-e el a pufók hőemberek? Kiszámíthatatlan szeszélyes idő. S az ember inkább fél tőle semmint örül.

— **Szétosztották Lipót király hagyatékát.** Brüsszelből táviratozzák: Lipót király hagyatékából huszmillió 143.212 frankot osztottak szét. Ebből Lujza hercegnőre majdnem hét millió frank jutott. A hercegnő adósságai kifizetése után ebből nagyon kevés marad Lujzának különösen ha kiváltja elzálogosított ékszereit.

— **Egy fiatal hadnagy öngyilkossága.** Szombathelyről táviratozzák: Lovag *Özsterreich* Vilmos, a varasdi 5. számú ulánus-ezred hadnagyja ma Szombathelyen, ahol az ekvitációs iskolához volt beosztva, öngyilkosságot követett el. Az előkelő bécsi családból származó fiatalember három hónap óta volt Szombathelyen, ahol a társaságokban igen kedvelték. Ma délután lakásán átlótt halántékkal halva találták. Levelet hagyott bátra, melyben hangsúlyozza, hogy rendezett anyagi viszonyok között él és nem adósságok miatt megy a halálba, hanem egyszerűen azért, mert meguntta az életét.

— **Az eltűnt nevelőnő.** Tudor Mária 21 éves, linzi születésű leány mint német nevelőnő kezdte meg néhány évvel ezelőtt budapesti pályafutását, de hamarosan a rendőrségre került, mert a gazdája által reábizott pénzt elsikkasztotta. Mulatni akart egy fiatalemberrel, akinek nem volt pénze, tehát ő szerzett.

Egy garni-szállodában zavarták meg az idillt a mindenre kíváncsi detektívek. „Marie” már akkor mint eltűnt be volt a főkapitányságon jelentve, gazdája nem kívánta megbüntetését, de azt sem, hogy szolgálati helyére visszatérjen. A szőke Marit erre elvitték a tolonházba és kitiltották Budapestről. De a szive visszahozta, valahol szerzett *Klemm* Mari névre kiállított okmányokat és ezekkel talált helyet. Megint a szive sodorta bajba. A gazdája kislányával elment sétálni és nem jött vissza. A gazdája *gvermekrablásért* tett feljelentést. Pedig nem történt semmi rablás. Mari elment egy uralagyanabba a garniba, amelyben egyszer már póruljárt és elvitte magával a gazdája leánykáját is. A szállodásnak feltűnt a dolog, szólt a rendőrnek, Marit elcsípték és most már elcsukták. Aztán újra eltoloncolták. De Mari azóta sokszor visszatért és sokszor lopott. Most már mint szoba- és mindenféle leány jött, különféle árnevek alatt, mindenker lopott cselédkönyvvél. Legutóbb *Burján* Anna nevére szóló könyvvél özvegy *Vajda* *Oszkár* névelő Erzsébet-körút 29. sz. alatt szolgált, innen 20 korona készpénz és női ruhaneműek ellopása után tegnap megszökött. Vajdánénak megmutatták a tolvaj cselédek fotografiáit és az urnó ráismert Tudor Máriára. Most a rendőrség keresi.

— **Tiszti Lajos jubileuma.** A bizottság, a mely Tiszti Lajosnak, az érdemes aradi írónak jubileumát rendezi, meglehetősen előrehaladt munkájával. A jubileumi alapítvány a beérkezett önkéntes adományokkal szép összegre növekedett s a bizottság a gyűjtést legközelebb lezárja. A gyűjtés lezárása előtt a bizottság a következő levelet bocsátotta ki azokhoz, a kiket az alapítvány ügyében már megkeresett.

Miután a Tiszti Lajos jubileumi alapítvány egybegyűlt összegét rövid időn belül nyilvánosan el óhajtuk számolni, hivatkozva a Nagyságodhoz ez ügyben korábban intézett levelünk tartalmára, tisztelettel kérjük: a mennyiben a gyűjtés végleges lezárása előtt az alapítvány összegéhez hozzá óhajjt járulni, sziveskedjék az erre szánt összeget f. évi január 25-ig *Keppich* *Zsigmond* urhoz, a Tiszti Lajos jubileumi alapítvány pénztárosához beküldeni. Kiváló tisztelettel A Tiszti Lajos jubileum rendező-bizottsága.

— **Pisztolylövés a vonatban.** A Nagyváradról Tenke felé haladó személyvonat egyik III-ik osztályu kecsijában nagy ribillió támadt tegnap, aminek egy véletlenül elhangzott pisztolydörrenés volt az okozója. A vonaton utazott ugyanis *Grósz* *Ignác* tenkei kereskedő, aki egy barátjával beszélgetett s akinek megmutogatta ujonnan vásárolt revolverét. Szemben velők a padon fekve aludt *Ávrám* *György* munkás. *Grósz* *Ignác* nagyban dicsérte revolverét.

— **Ha ledobom a földre, akkor sem süll el — mondta.**

Ebben a pillanatban eldurant a fegyver. A golyó *Ávrám* *György* kalapjába furódott. A kalap a szemére volt huzva az alvó embernek s az első gondolata a megrémült utasoknak az volt, hogy a szerencsétlent most agyonlőtték. De nyomban fetugrott fektéből *Ávrám* *György* s ijedt kiáltással toppant *Grósz* *Ignác* elé, aki reszketve tartotta kezében a revolvert. Az al-mából fölriadt ember azt hitte, hogy meg akarták ölni. Kést rántott és *Grósz* *Ignác*ra vetette magát. Az utasok csak nagynehezen tudták visszatartani, hogy össze ne szurkálja vélt támadóját. Ezután megnézték az átlukasztott kalapot is és meg lehetett állapítani, hogy a golyó alig egy centiméternyi távolságban haladt el a véletlenül megmenekült ember koponyája mellett. *Ávrám* *György* 20 koronát kapott kárpótlásul a kiállott izgalomért.

— Ösztöndíj kiosztás. A Schertz József ösztöndíj alapítványt gondozó bizottság ma tartott ülésén Csurgai Kálmán II. osztályu gimnáziumi tanulónak ítélte oda az alap kamatait iskolai tanulmányainak egész idejére.

— Verekedés a kávéházban. Budapestről jelentik: Tegnap reggel botrányos verekedésnek volt színhelye a Kossuth Lajos-utcai Magyar Világ kávéház. Az eset hőse Mellinger Arthur budapesti építész és Dobrin István, az ismert nevű bukméker. A verekedés annál érthetlenebb, mert a szereplők igen jó barátok, akik tíz esztendeje együtt kávéznak minden reggel. Ugy látszik az utóbbi időben feszültté változott közöttük a viszony, mert csak ez teszi érthetővé, miért jött dühbe a bukméker, mikor Mellinger megkérdezte tőle:

— Van-e már irodavezetője? Hallom, hogy keres.

Erre az ártatlan kérdésre Dobrin gorombán felelt. Két szóban:

— Maga hazudik!

A váratlan válasz nagyon felháborította az építészt. Rászólt a bukmékerre:

— Hallja maga, ne neveletlenkedjék itt, mert ha még egy szót szól, hát nyakonverem.

Ugy látszik Dobrin nem sokba vette az építész fenyegetését, mert megkököztatta a szót. Sőt a szó egy rossz szójáték is volt egyúttal. A bukméker ugyanis gunyosan megkérdezte:

— Odds?

És Mellinger odott. Jobban mondva adott. Két pofont adott Dobrinnak. Egyet azért, mert hazugnak titulálta, a másikat pedig a resz szójátékért. A bukméker az utóbbit talán nem is vette volna a szívére, de az előbbi fájt neki. Megragadott tehát egy széket és az építész fejéhez vágta. Épületes verekedés támadt, ami nem is csoda ott, ahol egy építész verekszik. A osatának a pineérek közbelépése vetett véget. A felek még nem békültek ki. Majd csak párbaj után.

— Takács Zoltán elégtételt kér. Közöltük a napokban, hogy egy Angolországban felfedezett pénzhamisítási kísérletből kifolyólag a londoni és budapesti rendőrség között történt levélváltás után a budapesti hatóság Takács Zoltán dr. ellen elfogatási parancsot adott ki. Takács Zoltán, aki jelenleg Párisban tartózkodik, e hirt angol lapokban olvasta és felháborodásában beadványt intézett a magyar igazságügyi minisztériumhoz. Ebben elmondja, hogy noha elég oka van a peszimizmusra, de a méltatlan sérelemért mégis elégtételt kér és remél. Ő — ugymond — teljesen kívül áll a törvényen, ő vele mindent szabad elkövetni. Pedig hát ő már akkor áldozta fel életét a magyar kormányának, amikor még nem volt divat függetlenségi politikát követni. Tiltakozik az elfogatási parancs ellen, mert ő nem magyar állampolgár, bünt magyar területen nem követett el, sőt egyáltalában nem követett el bünt. Ki vállalja majd el az erkölcsi felelősséget, ha őt egyéni szabadságában csakugyan korlátozzák? A kérdéses pénzhamisítási ügyben egyébként holnap beadja panaszát a londoni rendőrségnél. Aztán nagy részletességgel és még nagyobb ingerültséggel írja le ismeretségét azzal a nővel, aki ez ügyben szerepel és ennek környezetét is erősen megkritizálja. Végül oda-konkludál, hogy őt ezek akarták rábírní a pénzhamisításra, de ő nem teljesítette a kívánságot és az állítólag ő általa rendelt lemezeket ez a társaság hozatta meg, a költségen azonban összevesztek, mire ő a zavart felhasználva, kiugrott az ablakon és elzalogosítván Londonban egyetmást, Párisba menekült előlük. Még a vád is hangsúlyozza, hogy ő elállott a büncselekmény elkövetésétől, tehát kérni, hogy voltaképpen miért is akarják őt elfogni? Hangsúlyozza, hogy az ügyben szereplő nő ismerősének levelét, amelyben ez a szemére hányja, hogy pénzt hamisítani vagy nem tud, vagy nem akar, a londoni rendőrséghez be fogja küldeni.

— Sürgősen az orvosért. Az orvosi hivatás a legszebb, de a legnehezebb hivatások egyike. Kevés pálya van még, amelyik annyi odaadást, mondhatni önfeláldozást kíván meg, mint az orvosi. Ahonnan az életüket féltő emberek félve menekülnek, a ragályos betegeknel, ott az orvos. Amikor mások éjjel nyugodtan, zavartalanul alusszák ki nappali fáradságukat, az orvos lakásának csengője gyakran szólal meg éjezakanak idején is. Az orvos szívesen végzi akkor is hivatásszerű munkáját. Nem törődik a saját kényelmével, csak a beteget tekinti, akin lehet, hogy csak a gyors orvosi beavatkozás segíthet. Éppen azonban, mivel mindenki tudja, hogy minő terhes az orvosi hivatás, a közönségnek is tapintatosnak és figyelmesnek kell lenni az orvossal szemben. Éjszaka igazán csak komoly, sürgős esetben szabad felzavarni, nem pedig akármi csekélységért. Legkevésbé pedig úgy, ahogy a napokban zavart fel egy anya egy aradi orvost. A fiu nagyon beteg — ezzel költötte fel az orvost az asszony. Az orvos fölkelt, megtudakolta a bajt és megírta a receptet. És az anya erre az éjszaka megírt receptre csak másnap délben csináltatta meg az orvosságot. Nos, ezt már nem szabad megtenni. Ha tényleg sürgősen volt szüksége a beteg fiúnak az orvosra és orvosságra, akkor bünt követett el az anya a fiu ellen. Vagy pedig várhatott volna az orvosi beavatkozás másnap reggelig is, akkor meg vétkezett az orvos ellen, akit hiába költött fel éjszakai álmából. Megismétlődnek az olyan esetek is, mint ez, amely ugyancsak nálunk történt meg. Az egyik orvos ablakán éjszakanak idején hevesen bezörgött egy külvárosi atyafi.

— Jöjjön már a doktor ur, mert a feleségem nagyon beteg.

— Aztán mi a baja? — kérdi a felzavart orvos.

— Hogy mi a baja azt nem tudom, de már három hét óta ágyban fekszik, hát gondoltam muszáj lesz már orvoshoz fordulni.

És ez a három hét után is éppen éjszakanak idején jutott eszébe a jó külvárosi atyafinak.

— Revolveres merénylet az utcán. Budapestről írják: Budai István gyári munkás derék, jóra való férfiú volt, leszámítva azt a hibáját, hogy túlságosan szerette a nőket. És ezért a hibájáért tegnap este csufosan kellett bünhődnie. Budai hetekkel ezelőtt megismerkedett egy munkástársa feleségével, Kinsburger Lászlónéval, akinek annyira elcsavarta a fejét, hogy az asszony elhagyta az urát és elment Budai lakására, a Pedmaniczky-utca 3. számú házba, ahol zavartalan boldogságban éltek.

A múlt héten találkozott a két férfi az utcán. A csábító azt hitte, hogy no most következik a leszámolás perce és kinyitotta a zsebében a bicakát, hogy készenlétben legyen a „fegyver”, ha szükség lesz rá. Nem volt szükség rá, mert egy operettbe illő jelenet következett.

A megcsalt férj édesen nevetve jött a barátjához és megkérdezte:

— Hogy vagy sógor, hát az asszonyka jól szuperál-e?

Valami olyan természetes kedvességgel, minden gunyos, keserű utóiz nélkül mondta, hogy Budai rátette megint a kezét a bicakára pengéjére és becsukta a „fegyvert”.

— Az asszony, hát az bizony szuperál valamiképen — mondta megkönnyebbülve a csábító.

— Nem haragszom rá — felelte Kinsburger — nem is haragudhatok rá, mindenki úgy boldog, ahogyan neki jól esik. Ha veled tud csak boldogulni, akkor Isten neki, maradjon csak nálad. De azért szeretném látni a menyecskét, megváltott-e azóta.

— Szívesen látunk vendégül, gyere el csütörtökön estafelé hozzánk.

Tegnap el is ment Kinsburger a barátja lakására, ahol már terített asztallal várták.

Megvaesoráztak és jócskán iddögáltak hozzá. Ugy kilenc óra körül az asszony barátságosan kísérté az urát és a barátját, akik együtt mentek a nyugoti pályaudvar felé. Az uton még barátságosan beszéltek, amikor hirtelen a nyugoti pályaudvar előtt revolvert rántott Kinsburger és ráirányította a csövét a csábítóra:

— Meghalsz, kutyá — üvöltötte — meghalsz, gonosz csábító!

Ezzel elsütötte a fegyvert, amely azonban csak az ellenfél karját sebezte meg. Nagy csődület támadt és közben a merénylő is elfutott. Máig sem akadtak a nyomára.

— Elveszett egy kuvasz kutya. Mezeinyul-szinü, a nyaka fehér és Pici névre hallgat. A megtalálójá kéretik, hogy hozza el Deák Ferenc-utca 19. szám alá.

— Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 261

— Január 31-én persaszőnyeg raktáromat feloszlatom, addig a készletet minden elfogadható árrban eladom. Schwarcz Zsigmond. 275.

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 füveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

TARKASÁGOK.

(Csuklik a mozdonyvezető.) Egyik, Arad mellett lévő helyiérdekű vasutról megnyitása óta kitünő adomák forognak közzájón, amelyek eléggé bizonyítják, hogy ez a vicinális nagyon is lassu. Az utasok nem győznek eléggé boszankodni a csigalassúságon, mely ugyan rákmenetnek is beillik, mert hisz sokszor van rá eset, hogy a vonat visszazökken, mintha hátra akarna fordulni. A minap egy utas szállott fel a vicinálisra. Sürgős lehetett az utja, mert dörmögött és összeteregett az egész vonatot. A kalauztól pedig ingerülten kérdeste:

— Mondja kalauz ur, mi az oka annak, hogy a vonat néha visszazökken?

Mire a kalauz ályukasztotta az utas jegyét a komolyan felelte:

— Valószínűleg a mozdonyvezető — csuklik!

(Aki szőröstől-bőröstől szállít.) Egy mókázó pesti társaságban, amelynek függetlenségi képviselők a tagjai, elmondták, hogy Polónyi Géza minő fortélylyal kezdte meg békéltető munkáját. Először Kossuth Ferencet látogatta meg s így szólt hozzá:

— Szállítom neked Justh Gyulát, szőröstől-bőröstől. Aztán Justhhoz sietett s e kiáltással nyitotta rá az ajtót: „Szervusz! Hozom neked Kossuthot szőröstől-bőröstől.” Justhtól Héderváry grófhoz rohant, akit előbb homlokon csókolt s örömtől könnyezve rebegette: „Hozom neked Justhot, Kossuthot szőröstől-bőröstől.”

Valaki megjegyeste, hogy tegnap este Polónyi Gézát a nyugoti pályaudvaron látta. Polónyi titokzatosan beszélgetett Daróczy állomásfőnökkel s kérte a Kossuth Ferenc szalonkecsiját.

— Nagy dologban járok — mondotta Polónyi. — Szállítom a királynak Kossuthot, Justhot, Héderváryt. Aztán magyot rikkantott: „Magamat is!”

(A hadnagy itélete.) Önkéntesek között beszélük ezt a történetet. Egy túlságosan fiatal önkéntes sehogya se tudta megérteni a hadnagy ur magyarázatait, amelyeket a gyakorlótéren a sapka magasságáról és a lépés erősségéről tartott.

— No önkéntes K., megértette-e, amit mondtam? — kérdezte a hadnagy ur.

Az önkéntes habozott, amire a hadnagy dühösen szólt:

— Nem bánom, még egyszer elmagyarázom magának csak azért, hogy bizonyítsam, hogy ha én nem volnék, hát akkor maga lenne a században a legbutább.

Kisjenői Takarékpénztár Részvénytársaság.

MEGHIVÓ.

A Kisjenői Takarékpénztár Részvénytársaság

XXVI. évi

rendes közgyűlése

folyó évi február hó 6-án, délelőtt 10^{1/2} órakor fog az intézet helyiségében megtartatni, melyre a t. részvényes urakat tisztelettel meghívom.

A közgyűlés tárgyai:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság jelentése.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. Az évi zárszámra és mérleg előterjesztése és a felmentvény megadása.
5. A tiszta nyereség hova fordításáról szóló igazgatósági javaslat feletti határozat.
6. Az alapszabályok 58. §. és 144. §-a C) pontjának módosítása.
7. Netáni indítványok az alapszabályok 38. §-a értelmében.

Kisjenő, 1910. évi január hó 17-én.

Czárán Márton, s. k.
társulati elnök.

Megjegyeztetik, hogy a részvényesek jogukat vagy személyesen, vagy törvényes képviselői és meghatalmazott részvényesek által gyakorolhatják; továbbá, hogy a közgyűlésen az alapszabályok 45. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvényei a közgyűlést megelőzőleg 20 nappal előbb a társaság részvénykönyvében nevére iratott és a közgyűlés napjának délelőtti 9 óráig le nem járó szelvényeivel együtt, a társaság pénztárnokánál letételt, miről a pénztárnok és a napbiztos által tértívny adatok, mely igazoló jegyül szolgál.

Az évi mérleg, igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, valamint a közgyűlési meghívó az intézet helyiségében kifüggesztetvén, az érdekeltek által bármikor is megtekinthető.

Vagyon. Mérleg-számla. Teher.

Pénztár	46140 44	Alaptőke		240000
Váltó... ..	1295 10 86	Tartaléktőke	233108	
Jelzálog	506950	Külön tartaléktőke	11576	244682
Kötvény	355608	Mess: er Lipót alapít-		
Folyószámla	25205	vány		2100
Vegyesek	2066 18	Betét... ..		1249142 25
		Visszszámítások		398430
		Hátralékos tőkeke-		
		mat adó		2709 20
		Különféle hitelezők		1702 39
		Átmeneti kamatok...		36542 34
		Tiszta nyereség ...		55872 30
	2231180 48			2231150 48

Kisjenő, 1909. december hó 31-én.

A könyvelésért:

Vály, s. k.
ig. alelnök.Messzer Lipót, s. k.
ig. elnök.

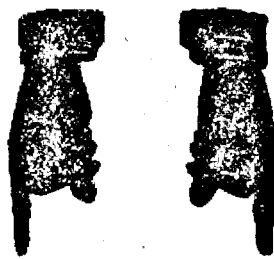
Toldy Lajos, s. k.

774

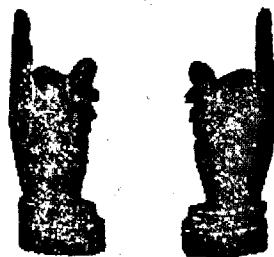
Csukay, s. k.
ig. tanácsos.Braun, s. k.
ig. tanácsos.

Ezen mérleg-számlát a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítottuk és azt mindenben helyesnek és rendben levőnek találtuk.

Kisjenő, 1910. évi január hó 17-én.

Dr. Glück Géza, s. k.
felügy. biz. tag.Dávid József, s. k.
felügy. biz. elnök.Dr. Patkos Gábor, s. k.
felügy. biz. tag.Mann Vilmos, s. k.
felügy. biz. tag.

**Olvasóinkat
tisztelettel
kérjük
bevásárlásaiknál
lapunkra
hivatkozni.**

Telefon 162. sz.

Ajánlunk első minőségű:
Porosz szalen fűtőszén,
Porosz légszusz pirszenet,
 Kétszer mosott **ostrai kovácskőszén,**
Rostált darabos bükkfaszenet.

— jutányos árban, házhoz szállítva. —

621

Szavatolunk, hogy a szén első minőségű és más elcsóbb fajú szénal keverve nincs

Reusz Mór és Fia

porosz kőszén, koks és faszén telepe

Arad, Boros Béni-tér 12. sz.**APRÓ HIRDETÉSEK.****Egy jó forgalmu**

korcsmai üzlet más vállalat miatt azonnal átadó. Bővebbet Radnai-ut 16. szám. 750

Bármily foglalkozást keres

egy 40 éves családos irni olvasni tudó igen megbízható családos ember helyben vagy vidéken. Bármely foglalkozást vállal a legszerényebb igényekkel, csak hogy családját eltarthassa. Felvilágosítást ad szívesből Pollak Sándor Aradon, Erzsébet-körut 87. Telefon 55. 754

Házhoz szállítjuk

10 perccel a vonat érkezése után az összes fővárosi napilapokat, élc és szépirodalmi újságokat. Előfizetéseket eredeti árban elfogadunk a lapokhoz járó összes kedvezményekkel (könyvajándék, naptár, stb. Ingusz I. és Fia újságvállalata Arad, Andrassy-tér 16. 671

Le Carneval Parisienne

5 féle jelmezalbum Aradon kapható: Ingusz I. és fiakönyvkereskedésében, Andrassy-tér 16. Telefon 517. 671

Elveszett

egy öreg sárga szuka vadászkutya, ismertető jele a mellbimbóján nagy daganat. „Dini” névre hallgat. A becsületes megtaláló jutalomban részesül Popp Vilmosnál Magyaradon. 761

Ügyvédi irnok

azonnal beléphet Szöllösi Zsigmond dr. ügyvédhez M.-Pécskán. Komán és német nyelv tudása előny. 760

Üzleti könyvek,

gyári raktára. Képes levelező-lapok csaknem félárban. Rongált dobozu levélpapírok, farsangi jux-cikkek és álarok legnagyobb választéka. Legújabb társasjátékok. A kölcsönkönyvtár 275 oldalas új magyar jegyzéke megjelent. 90,000 kötetes kölcsönkönyvtár. 30,000 kötetes zenemű kölcsönző intézet. Nagyválasztéku antiquarium. — Kerpetz Izsó, könyv és papírkereskedése Aradon Andrassy-tér 20 sz Telefon 885. 525

Fiatal rövidáru segédok

felvétetnek Kell Manó cégnél. Értekezhetni 12-től 1-ig. 771

Telefon 348.**Husserl Manó**

bádogos

vizvezeték szerelő.

Javitások 161

olcsón és gyorsan.

Arad, Szt. Pál-utca 11.

Főtéri bolt kiadó

Andrassy-tér 8. számú házban. Bővebb felvilágosítást ad az Aradi Közlöny kiadóhivatala.

Modern

földszinti v. első emeleti uri lakás kerestetik a főtéren vagy annak közvetlen közelében. A lakás 4-5 szoba, előszoba, fürdőszoba és megfelelő mellékhelyiségekből állhat. Ajánlatokat lakás jellegével a kiadóhivatal továbbít. 487

Villanylámpák

elköltözés miatt azonnal eladók. Értekezni Boros Béni-tér 7. ajtó 3. 779

Egy jó forgalmu

szatócs üzlet kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 778

Eladó

Margit-utca 8. számú adómentes ház, melyhez 4 lakás van kedvező feltételek mellett eladó. Bővebbet ugyanott az udvari lakásban. 777

Deák Ferenc-utca

40. sz. házban egy modern, kényelmes lakás, mely áll 8 szoba és minden hozzátartozó mellékhelyiségből május 1-sőre kiadó. Bővebbet ugyanott. 770

110.000 kötetes

kölcsönkönyvtár havi bérlete 1 K. 20 fill. vagy kötetenként 8 f. Összes divatlapokat, folyóiratokat és Tolnai világlapját házhoz szállítja: Krausz Paulia könyv- és papírkereskedése. 511

Alapítási tervzet.

1. Alulírottak részvénytársaságot alapítunk, mely részvénytársaság sertéshizlálásra alkalmas szállások létesítésére, egy daráló és vámmalom felépítésére és üzembentartására, valamint a telepet igénybe vevők üzleteinek részben való finanszírozására alakul.
2. Az alapítandó részvénytársaság címe és cége: Első Aradi Sertéshizláló részvénytársaság.
3. A társaság és igazgatóságának székhelye Arad.
4. A társaság határozatlan időre alakul.
5. Az alaptőke 400.000 koronában állapítatik meg, mely részvénytőke 2000 drb. egyenként 200 azaz Kétszáz korona névértékű, bemutatóra szóló részvényre oszlik.
6. Minden jegyzett részvény után az aláíráskor névértékének 10%-a, az alakuló közgyűlésig pedig további 20%-a, azaz husz százaléka, a III. fokú bélyegilleték és az alapítási költség fejében 5 korona befizetendő. A 30%-on felüli befizetések határnapját és részleteit az alakuló közgyűlésen kinevezendő igazgatóság fogja megállapítani és közzétenni.
7. Az alapítók minden ellenérték nélkül átruházzák és átengedik a részvénytársaságnak Arad város közönségétől és az Arad-Csanádi Egyesült Vasutaktól nyert kedvezményeket, a kikötött feltételekkel és kötelezettségekkel együtt. Az alapítók fenntartják maguknak azt a jogot, hogy az igazgatóságot az első három evre, illetve üzleti év tartamára kinevezzék.
8. Az aláírások zárhatárnapja 1910. február hó 1.
9. Az alakuló közgyűlés az aláírás zárhatárnapjától számított két hónapon belül összehívandó és erre az aláírók egy Aradon megjelenő hirdetésben és külön ajánlott levél útján meg fognak hivatni.
10. Ha a részvények az aláírási határidő előtt teljesen jegyezve lesznek és azokra a 30% befizetve lett, úgy az alakuló közgyűlés az aláírási határidő letelte előtt is egybehívható. A részvényekre az aláírások és befizetések Aradon a következő intézeteknél eszközölhetők:

Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár,
Aradmegyei Takarékpénztár,
Aradi Első Takarékpénztár,
Aradi Ipar- és Népbank,
Aradi Polgári Takarékpénztár,
Aradi Központi Takarékpénztár,
Victoria takaré- és hitelintézet.

Kelt Aradon, 1910. évi január hó 18-án.

756

Kintzig János, s. k.

Andrényi Károly, s. k.

Csillag Lajos, s. k.

Dobró Pál, s. k.

Dr. Éles Géza, s. k.

Gutzjahr Mihály, s. k.

Funkelstein József, s. k.

Löbl Gyula, s. k.

Leopold Zsigmond, s. k.

Montag Manó, s. k.

Nemes Géza, s. k.

Nuszbaum Zsigmond, s. k.

Szántay Béla, s. k.

Vajda Zsigmond, s. k.

Vásárhelyi Józsi, s. k.

Verzár Márton, s. k.

Vörös Henrik, s. k.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Berger és Wirth budapesti festőgyáranak festékével.